

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор
з науково-методичної
та навчальної роботи

 О.Б. Жильцов

« 04 » _____ 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОЛІФОНІЯ

Галузь знань 0202 «Мистецтво»
Напрямок підготовки 6.020204 «Музичне мистецтво»
(на базі ОКР «Молодший спеціаліст»)

Інститут мистецтв

2017 – 2018 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.
Заступник директора з науково-методичної
та навчальної роботи А.О. Таранник

Робоча програма Поліфонія для студентів галузі знань 0202 «Мистецтво»
напрямку підготовки 6.020204 «Музичне мистецтво».

Розробник: Ходоровська Ірина Миколаївна, викладач кафедри теорії та
методики музичного мистецтва

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії та методики
музичного мистецтва

Протокол від 29 серпня 2017 року № 1

Завідувач кафедри теорії та
методики музичного мистецтва _____

(підпис)

 О.М. Олексюк

© _____, 20__ рік
© _____, 20__ рік

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор
з науково-методичної
та навчальної роботи

_____ О.Б. Жильцов

«___»_____ 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОЛІФОНІЯ

Галузь знань 0202 «Мистецтво»
Напрямок підготовки 6.020204 «Музичне мистецтво»
(на базі ОКР «Молодший спеціаліст»)

Інститут мистецтв

2017 – 2018 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.
Заступник директора з науково-методичної
та навчальної роботи

А.О. Таранник

Робоча програма Поліфонія для студентів галузі знань 0202 «Мистецтво»
напряму підготовки 6.020204 “Музичне мистецтво”.

Розробник: Ходоровська Ірина Миколаївна, викладач кафедри теорії та
методики музичного мистецтва

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії та методики
музичного мистецтва

Протокол від 29 серпня 2017 року № 1

Завідувач кафедри теорії та
методики музичного мистецтва _____ О.М. Олексюк
(підпис)

© _____, 20__ рік
© _____, 20__ рік

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни.....	7
II. Тематичний план навчальної дисципліни.....	9
III. Програма	
1. Змістовий модуль I. Поліфонія строгого стилю.....	9
2. Змістовий модуль II Поліфонія вільного стилю.....	11
IV. Навчально-методична карта дисципліни	15
V. Завдання для самостійної роботи студентів.....	16
VI. Система поточного та підсумкового контролю.....	18
VII. Методи навчання та здійснення навчально- пізнавальної діяльності	21
VIII. Методичне забезпечення курсу.....	22
IX. Рекомендована література	
1. Основна.....	23
2. Додаткова.....	23
3. Орієнтований список творів для поліфонічного аналізу.....	23

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Цикл музично-теоретичних дисциплін є одним з провідних у підготовці педагогів-музикантів. Значне місце посідає в ньому курс поліфонії, який вивчається студентами-музикантами протягом VII семестру.

Навчальна дисципліна "Поліфонія" виконує особливо важливу роль як у загальному формуванні цілісного музичного світогляду, так і в подальшому удосконаленні професійної майстерності, яка розкривається через розвинуті навички створення окремих поліфонічних форм. Розуміння специфіки поліфонічних музичних засобів та вміння аналізувати поліфонічну музику будь-якого історичного періоду та стильового напрямку.

"Поліфонія" є завершальним курсом музично-теоретичного циклу в підготовці фахівця-бакалавра. Вона передбачає фундаментальну підготовку студентів протягом семи семестрів та має прямі й опосередковані зв'язки з суміжними або вивченими раніше навчальними дисциплінами: "Гармонія", "Сольфеджіо", "Аналіз музичних творів", "Історія зарубіжної музики".

Оцінка здобутих в курсі "Поліфонія" знань та практичних навичок – важлива складова державних іспитів в інституті. Важливо також підкреслити, що вивчення предмету "Поліфонія" у вищих навчальних закладах III – IV рівнів акредитації потребує міцної бази знань та навичок, що закладаються в мистецьких навчальних закладах.

Мета курсу :

- вивчення основ теорії поліфонії ;
- удосконалення музичного мислення ;
- практичне оволодіння деякими прийомами створення поліфонічної музики ;
- практичне оволодіння навичками аналізу поліфонічної музики ;
- на основі вивчення поліфонії розширення загального музичного світогляду та загальнокультурного рівня студентів ;
- виховання почуття поліфонічного стилю , естетичного ставлення до поліфонічних засобів виразності.

Завдання курсу :

- ознайомлення студентів з теорією поліфонії , історичними етапами розвитку поліфонії ;
- формування необхідного мінімуму практичних навичок в аналізі поліфонічної музики .

Практичний зміст навчальної дисципліни "Поліфонія", вивчення якого базується на міцних зв'язках з іншими теоретичними та історичними дисциплінами, повинен забезпечити формування та розвиток осмисленого ставлення до будь-яких поліфонічних явищ в загальному стильовому контексті, практичне вміння створювати поліфонію, поєднувати поліфонічні засоби виразності з іншими.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні мати загальні уявлення про:

- художньо-виражальне значення поліфонічних жанрів, форм та засобів ;
- природу та техніку поліфонічного мислення ;
- поліфонічні складові композиторських стилів та напрямків музичного мистецтва .

Студенти повинні знати:

- теоретичні основи поліфонічного мислення ;
- основні поняття та явища поліфонії ;
- технологію виконання основних поліфонічних форм .

Студенти повинні набути вміння і навички :

- Осмислювати й узагальнювати художньо-виразне значення поліфонії в будь-якій музиці ;
- Вільно користуватися необхідним мінімумом знань та технічних прийомів ;
- Знаходити, аналізувати й давати художню оцінку різноманітних поліфонічних творів та засобів викладення в народних багатоголосних піснях, в музиці українських і зарубіжних композиторів-класиків, в творчості сучасних композиторів .

Основними формами роботи в курсі поліфонії є :

- письмові творчі вправи ;
- засвоєння теоретичного матеріалу ;
- поліфонічний аналіз ;
- виконання (ансамблеве та на фортепіано) художніх прикладів .

Основною формою навчання є ***лабораторні заняття***, де передбачається постійна робота за всіма означеними напрямками, що сприяє гармонічному, всебічному засвоєнню матеріалу.

З деяких тем робочої програми передбачене самостійне вивчення.

Курс завершується заліком у 7-му семестрі.

У процесі вивчення курсу студент формує такі **компетентності**:

світоглядну:

- загальнокультурна ерудиція, широке коло інтересів;

інформаційну:

- здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел для розгляду конкретних питань;

науково-дослідницьку:

- здатність виконувати навчально-дослідні завдання на основі аналітико-синтетичної мисленнєвої діяльності;

самоосвітню:

- здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку;

фахову (мистецтвознавчу та музично-теоретичну):

- знання історії музики (вітчизняної і зарубіжної), розуміння закономірностей становлення й розвитку музичного мистецтва різних країн у різні історичні періоди;
- знання, розуміння і здатність застосовувати на практиці основні положення теорії музики, гармонії, поліфонії;
- здатність вільно користуватися необхідним мінімумом знань та технічних прийомів поліфонії;
- здатність самостійно створювати приклади на певні засоби поліфонічного письма;
- здатність зробити поліфонічний аналіз уривків музичного твору в тісному зв'язку з його змістом.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПОЛІФОНІЯ»

I. Опис предмета навчальної дисципліни

Предмет: процес навчання та виховання студентів вищого навчального закладу в умовах реформування та модернізації системи освіти в Україні, формування особистості фахівця вищої кваліфікації.

Курс	Напрям, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS: 2 кредити Кількість модулів : 2 модулі Загальний обсяг дисципліни на IV курс: 72 години Тижневих годин: 2 години	Шифр та назва галузі: 0202 «Мистецтво» Шифр та назва напряму підготовки: 6.020204 «Музичне мистецтво» Освітній рівень перший (бакалаврський)	Нормативна: Рік підготовки: 4 Семестр: 7 Лабораторні заняття: 28 год. Модульний контроль : 4 години Самостійна робота: 40 год. Вид контролю: ПМК, залік

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

7 семестр

Змістовий модуль 1. Поліфонія строгого стилю.

№ п/п	Назва та зміст теми	Разом	Лабораторні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	Форма контролю
1.1	Поліфонія як засіб музичної виразності. Історичні етапи розвитку поліфонії. Загальна характеристика поліфонії епохи Відродження. Суворий стиль.	5	2	3		
1.2	Одноголосся. Мелодія суворого стилю.	5	2	3		
1.3	Двоголосся. Простий контрапункт.	5	2	3		
1.4	Складний контрапункт. Його різновиди. Вертикально-рухомий контрапункт: а) подвійний контрапункт октави; б) подвійний контрапункт децими; в) подвійний контрапункт дуодецими.	5	2	3		
1.5	Горизонтально-рухомий контрапункт. Подвійно-рухомий контрапункт	5	2	3		
1.6	Імітація в двоголоссі. Канонічна імітація. Канон та канонічна секвенція.	5	2	3		
1.7	Триголосся: а) простий контрапункт; б) вертикально-пересувний контрапункт; в) потрійний контрапункт октави; г) імітація в триголоссі.	4	2	2		
	Модульний контроль	2			2	
	Разом :	36	14	20	2	

Змістовий модуль 2. Поліфонія вільного стилю.

2.1	Загальна характеристика вільного стилю. Фуга. Тема фуги.	5	2	3		
2.2	Експозиція однотемної фуги.	5	2	3		
2.3	Розвиваюча частина фуги.	5	2	3		
2.4	Заклучна частина фуги. Форма фуги в цілому.	5	2	3		
2.5	Фугета. Фугато. Еволюція форми фуги.	5	2	3		
2.6	Поліфонічні форми та прийоми викладення в творах зарубіжної та російської класики.	5	2	3		
2.7	Поліфонічні форми та прийоми викладення в українській пісні та в творах українських композиторів	4	2	2		
	Модульний контроль	2			2	
	Разом :	36	14	20	2	
	Всього:	72	28	40	4	ПМК (залік)

III. ПРОГРАМА

Змістовий модуль 1.

ТЕМА 1. 1 ПОЛІФОНІЯ ЯК ЗАСІБ МУЗИЧНОЇ ВИРАЗНОСТІ(2 год.)

Лабораторне заняття :

Мета: ознайомлення з музикою епохи Ренесансу.

Завдання:

- Визначення поліфонії як предмету і як засобу музичної виразності.
- Історичні етапи розвитку поліфонії.
- Загальна характеристика музичного мистецтва епохи Відродження. Суворий стиль.

Основна література: 1 , 4 , 5 , 6.

Додаткова література: 1 , 2 , 6

ТЕМА 1. 2 ОДНОГОЛОСНЯ. МЕЛОДІЯ СТРОГОГО СТИЛЮ(2 год.)

Лабораторне заняття:

Мета: виявлення засобів музичної виразності в одноголоссі суворого стилю.

Завдання:

Аналіз засобів музичної виразності мелодики суворого стилю:

- чітка ладо-функціональна основа (мажор, мінор, діатонічні лади).
- ладо гармонічні закономірності одноголосся (гармонічний фон, відхилення, модуляції).
- інтервальний склад мелодії.
- головна роль метру та ритму.

Основна література: 1, 2, 3, 4

Додаткова література: 1, 2, 5

ТЕМА 1. 3 ДВОГОЛОСНЯ СТРОГОГО СТИЛЮ (2 год.)

Лабораторне заняття:

Мета: спостереження за двоголоссям суворого стилю.

Завдання:

- Аналіз простого контрапункту, характеристика інтервалів. Готування та розв'язування дисонансів. Недосконалі та досконалі консонанси.
- Аналіз двоголосних прикладів суворого стилю (твори Дж. Палестріни)

Основна література: 1, 2, 3, 4

Додаткова література: 1, 2, 6

ТЕМА 1.4 Складний контрапункт. Його різновиди. Вертикально-рухомий контрапункт (2год.)

Лабораторне заняття:

Мета: спостереження за двоголоссям суворого стилю.

Завдання:

- Аналіз складного контрапункту.
- Спостереження за його різновидами.
- Складний контрапункт: Його різновиди.
- Цифрове позначення інтервалів по системі С. І. Танєєва. Індекс вертикаліс.
- Аналіз прикладів на:
  - а) Подвійний контрапункт октави.
  - б) подвійний контрапункт деціми.
  - в) подвійний контрапункт дуодеціми./

Основна література: 1, 2 ,3 ,4 ,5; фуги з “ДТК” И. С. Баха.

Додаткова література: 3, 7.

ТЕМА 1.5 ГОРИЗОНТАЛЬНО-РУХОМИЙ КОНТРАПУНКТ.(2 год.)

Лабораторне заняття:

Мета: ознайомлення з новими поліфонічними прийомами.

Завдання:

- Аналіз складного контрапункту.
- Горизонтально-рухомий контрапункт.
- Подвійно-рухомий контрапункт.

Основна література: 1, 2 ,3 ,4 ,5; хорові твори Ж. Депре.

Додаткова література: 5, 6

ТЕМА 1. 6. ІМІТАЦІЯ В ДВОГОЛОССІ. КАНОНІЧНА ІМІТАЦІЯ. КАНОН ТА КАНОНІЧНА СЕКВЕНЦІЯ (2 год.)

Лабораторне заняття:

Мета: ознайомлення з новими поліфонічними прийомами.

Завдання:

Аналіз прикладів на:

- а) Вертикально-рухомий контрапункт в імітації;
- б) Поняття про безкінечну канонічну імітацію;
- в) Безкінцевий канон;
- г) Канонічна секвенція.

Основна література: 1, 2, 3, 4, 5. Хорові твори Д. Палестріни.

Додаткова література: 3, 4

ТЕМА 1. 7. ТРИГОЛОССЯ(2 год.)**Лабораторне заняття:**

Мета: набуття навичок поліфонічного аналізу триголосся суворого стилю.

Завдання:

Аналіз прикладів на:

- а) Простий контрапункт. Відміна деяких обмежень, подвійні затримання. Умови застосування співзвуч. Ритмічні умови.
- б) вертикально-рухомий контрапункт в одній чи в двох парах голосів. Кількість похідних з'єднань;
- в) потрійний контрапункт октави.
- г) імітація в триголосі: проста канонічна секвенція, триголосний канон.

Основна література: 1, 4, 5; хорові твори Ж. Дебре.

Додаткова література: 1, 2, 5

Змістовий модуль 2. Поліфонія вільного стилю.**ТЕМА 2. 1 ЗАГАЛЬНА ЗАРАКТЕРИСТИКА ВІЛЬНОГО СТИЛЮ.****ФУГА. ТЕМА ФУГИ. (2 год.)****Лабораторне заняття:**

Мета: виявлення закономірностей поліфонічного письма вільного стилю.

Завдання:

1. Характеристика вільного стилю як нового етапу розвитку поліфонії. Епоха барокко.
2. Визначення творчості І. С. Баха та Г. Ф. Генделя як вершини вільного стилю.
3. Визначення фуги як найвищої імітаційної контрапунктичної форми.
4. Аналіз розділів експозиції фуги:

Тема фуги. Індивідуалізація теми в процесі еволюції фуги. Контрасні та однорідні теми. Ладотональні особливості. Діатоніка та хроматика.

Приховане голосоведіння.

Основна література: 1, 2, 4, 6; Фуги Й. С. Баха з «ДТК».

Додаткова література: 1, 2

ТЕМА 2. 2 ЕКСПОЗИЦІЯ ОДНОТЕМНОЇ ФУГИ. (2 ГОД.)**Лабораторне заняття:**

Мета: виявлення закономірностей поліфонічного письма вільного стилю.

Завдання:

Аналіз розділів експозиції фуги:

- а) Відповідь. Реальна та тональна відповіді. Ритмічні умови вступу відповіді. Кодета.

- б) Протискладання як природне продовження теми. Контраст і сполучення з відповіддю. Утримані та неутримані протискладання.
в) Інтермедія. Її роль. Розробковість як основний принцип розвитку. Тематичний склад. Побудова інтермедії.

Основна література: 1, 2, 4, 6; Фуги Й. С. Баха з «ДТК».

Додаткова література: 1, 4

ТЕМА 2.3. РОЗВИВАЮЧА ЧАСТИНА ФУГИ(2 год.)

Лабораторне заняття:

Мета: виявлення закономірностей побудови розробки фуг.

Завдання:

1. Аналіз:

- а) Побудови середніх розділів фуги.
- б) Тонального плану початку середнього розділу.
- в) Парних та поодиноких проведення теми в нових тональностях.
- г) Тональних планів проведення тем та інтермедій середнього розділу.

2. Спостереження за стретою. Стретність як важливий засіб розвитку середніх розділів та заключних частин фуг. Ритмічне збільшення та зменшення.

Основна література: 1, 3, 4, 6; фуги з II тому “ДТК” И. С. Баха.

Додаткова література: 1, 2, 6

ТЕМА 2.4 ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА ФУГИ. ФОРМА ФУГИ В ЦІЛОМУ(2 год.)

Лабораторне заняття:

Мета: виявлення закономірностей побудови форми фуги.

Завдання:

1. Спостереження за:

- 1) Динамічним характером заключної частини фуги.
- 2) Тональний план початку заключної частини.
- 3) Умовність терміну “реприза” для характеристики заключних частин фуги. Індивідуальність структури заключних розділів бахівських фуг. Тональні плани (T-S).
- 4) Стретами в репризі: Кодами.

2. Виявлення різноманітності індивідуальних структур фуг Баха.

Основна література: 1, 2, 3, 6; Фуги з II т. “ДТК” И. С. Баха.

Додаткова література: 1, 2, 6

ТЕМА 2.5 ФУГЕТА. ФУГАТО. ЕВОЛЮЦІЯ ФОРМИ ФУГИ (2 год.)

Лабораторне заняття:

Мета: аналіз прийомів формотворення в інших поліфонічних формах.

Завдання:

- Визначення фугети як нескладної невеликої фуги для фортепіано чи органу. Норма розвитку – прості імітації.
- Аналіз фугато як частини розробки гомофонної форми.

- Виведення етапів еволюції форми фуги в післябахівську епоху:
  - 1) Фуга як частина сонатно - симфонічного циклу віденських класиків.
  - 2) Фугато у Бетховена та творчості композиторів XIX ст.
  - 3) Фуга в творчості композиторів XX ст. Подальше оновлення музичної образності та мовних засобів.

Основна література: 1, 3, 5, 6; твори Д. Шостаковича та Р. Щедріна.

Додаткова література: 1, 2, 6

ТЕМА 2.6 ПОЛІФОНІЧНІ ФОРМИ ТА ПРИЙОМИ ВИКЛАДЕННЯ В ТВОРЧОСТІ ЗАРУБІЖНИХ ТА РОСІЙСЬКИХ КОМПОЗИТОРІВ (2 год.)

Лабораторне заняття:

Мета: розвиток навичок поліфонічного аналізу та виховання музичної ерудиції.

Завдання:

1. Слухання та спостереження за використанням поліфонічних прийомів зарубіжними композиторами XIX-XX ст:

- Барток Б. «Мікрокосмос». Зошит 4 №№114, 121.
- Бетховен Л. Сонати №7 та 18
- Моцарт В. Сонати №15, 18, «Реквієм»
- Шопен Ф. Мазурки оп. 56 №2, 4

2. Слухання та спостереження за використанням поліфонічних прийомів російськими композиторами XIX-XXI ст.

- Бородин О. Опера «Князь Ігор» І к. II д. Хор поселян.
- Глінка М. Опера «Іван Сусанін» Тріо з I дії.
- Прокоф'єв. Кантата «Олександр Невський» IV ч.
- Чайковський П. Опера «Пікова дама» - квартет з I частини
- Шостакович Д. Симфонія «1905 р.» I ч.
- Щедрін Р. Прелюдії та фуги.

Основна література: 1, 4, 5, 6

Додаткова література: Нотні зразки творів зарубіжних композиторів; 1, 2, 6. Д. Шостакович. Прелюдія та фуга C – dur.

ТЕМА 2.7 ПОЛІФОНІЧНІ ФОРМИ ТА ПРИЙОМИ ВИКЛАДЕННЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ПІСНІ ТА В ТВОРАХ УКРАЇНСЬКИХ КОМПОЗИТОРІВ (2год.)

Лабораторне заняття:

Мета: розвиток навичок поліфонічного аналізу та виховання естетичного смаку. Виявлення закономірностей поліфонічного багатоголосся українського фольклору. Виявлення закономірностей поліфонічного багатоголосся в творчості українських композиторів.

Завдання:

- 1) Визначення народного багатоголосся як різновиду поліфонії.

- 2) Загальна стильова характеристика українських багатоголосних пісень: ладогармонічні, мелодичні, метроритмічні, фактурні, композиційні особливості.
- 3) Виявлення підголосків як розвиваючого тематичного матеріалу та одночасно як сполучення з основною мелодією, діапазон тематичного перетворення у підголосках від унісонного викладення до контрастних мелодичних голосів та вільних імітацій.

Позначення типів підголосків: втора, додаючий, розвиваючий, контрастуючий, підголосок-фон. Варіантно-варіаційні засоби розвитку.

4) Слухання та спостереження за використанням поліфонічних прийомів українськими композиторами XIX-XXI ст.

- твори для оркестру українських народних інструментів.
- Бортнянський Д. Хорові концерти
- Дичко Л. Хорові твори.
- Лисенко М. Кантата «Радуйся, нива непополитая».
- Шамо І. «Картини російських живописців».

Основна література: 2, 4, 6, 7;

Додаткова література: 2, 5, Твори М. Лисенка, К. Стеценка, Л. Дичко. Л. Ревуцький «Галицькі пісні», «Сонечко», Хорові обробки українських пісень М. Д. Леонтовича, М.В. Лисенка, К. Стеценка, Л. Дичко та інші.

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Поліфонія» IV курс

Разом 72 години: лабораторні заняття - 28 годин, самостійна робота - 40 годин, модульний контроль – 4 години

Модулі	Змістовий модуль І	Змістовий модуль ІІ
Назва модуля	Поліфонія суворого стилю	Поліфонія вільного стилю
Кількість балів за модулем	137 балів	137 балів
Теми лабораторних занять(154 бали)	<p>Поліфонія як засіб музичної виразності. Суворий стиль. (1+10 балів)</p> <p>Одноголося. Мелодія суворого стилю. (1+10 балів)</p> <p>Двоголосся. Простий контрапункт. (1 + 10 балів)</p> <p>Складний контрапункт. Вертикально-рухомий контрапункт. (1+ 10 балів)</p> <p>Горизонтально рухомий контрапункт (1 + 10 балів)</p> <p>Імітація в двоголоссі. Канон. (1+10 балів)</p> <p>Триголосся. (1+ 10 балів)</p>	<p>Загальна характеристика вільного стилю. Фуга. (1+ 10 балів)</p> <p>Експозиція фуги. (1+ 10 балів)</p> <p>Розвиваюча частина фуги. (1 + 10 балів)</p> <p>Заклучна частина фуги. (1 + 10 балів)</p> <p>Фугета. Фугато. Еволюція форми фуги. (1 + 10 балів)</p> <p>Поліфонічні форми та прийоми в творчості російських та зарубіжних композиторів. (1 + 10 балів)</p> <p>Полфонія української народної пісні та творів українських композиторів (1 + 10 балів)</p>
Самостійна робота(70 балів)	<div style="text-align: center;">5 балів 5 балів 5 балів 5 балів 5 балів 5 балів 5 балів</div>	<div style="text-align: center;">5 балів 5 балів 5 балів 5 балів 5 балів 5 балів 5 балів</div>
Види поточного контролю (50 балів)	Модульна контрольна робота (25 балів)	Модульна контрольна робота (25 балів)
Підсумковий контроль	Залік. Всього без заліку – 274 балів, коефіцієнт – 2,74	

V. Завдання для самостійної роботи

Змістовий модуль 1 Поліфонія строгого стилю.

№ З П	Тема	Зміст завдання	Години на виконан ня, передбач ені ТП	Літ-ра	Академічн ий контроль	Бали
1.1	Поліфонія як засіб музичної виразності.	1) відповідь на запитання з теми. 2) Слухання творів Д. Палестріни, О. Лассо, Ж. Дебре.	3	Л.о. 1,4,5,6. Л.д. 1,2,6.	Письмове та усне опитування	5
1.2	Одноголосся. Мелодія суворого стилю.	1) визначення основних засобів музичної виразності мелодики суворого стилю. 2) Складання мелодії суворого стилю у визначеній тональності.	3	Л.о. 1,2,3,4. Л.д. 1,2,6.	Письмове та усне опитування	5
1.3	Двоголосся суворого стилю	1) відповіді на теоретичні запитання за темою. 2) Складання прикладів простого контрапункту	3	Л.о. 1,2,4,5. Л.д. 1,3,6	Письмове та усне опитування	5
1.4	Вертикально-рухомий контрапункт	1) відповіді на теоретичні запитання за темою. 2) Засвоєння основних правил здійснення вертикально-рухомого контрапункту 3) виконання завдань на контрапункт октави та децими.	3	Л.д. 5,6. Л.о. 1,2,3,4,5 Л.д. 5,6. «Д.Т.К» Й.Баха	Письмове та усне опитування	5
1.5	Горизонтально-рухомий контрапункт	1) відповіді на теоретичні запитання за темою. 2) Засвоєння основних правил здійснення горизонтально-рухомого контрапункту. 3) поліфонічний аналіз зразків подвійного контрапункту в фугах з утриманими протискладненням з “ДТК” И. С. Баха.	3	Л.д. 5,6. Л.о. 1,2,3,4,5 Л.д. 5,7.	Письмове та усне опитування	5
1.6	Імітація в двоголоссі. Канонічна	1) створення зразку безкінцевого канону. 2) аналіз двоголосних		Л.о. 1,2,3,4,5 Л.д. 3,4.	Письмове та усне опитування	

	імітація.	прикладів з творів Д. Палестріни.	3	Хорові твори Д.Палестріни	ня	5
1.7	Триголося.	1) відповіді на теоретичні запитання щодо специфіки триголося суворого стилю. 2) поліфонічний аналіз хорових творів Ж. Депре.	2	Л.о. 1,4,5. Л.д. 1,2,5. Хорові твори Ж.Депре	Письмове та усне опитування	5

Змістовий модуль 2. Поліфонія вільного стилю

2.1	Загальна характеристика вільного стилю. Фуга. Тема фуги.	1) відповіді на теоретичні запитання за темою. 2) слухання та гра тем фуги з «ДТК» Й.Баха 3) створення теми фуги в обраній тональності та визначеному характері.	3	Л.о. 1,2,4,6. Л.д. 1,2 «ДТК» Й.Баха	Письмове та усне опитування	5
2.2	Експозиція однотемної фуги.	1) створення відповіді та протискладнення. 2) аналіз 2-3 експозицій фуг Й. С. Баха з «ДТК» та складання схеми потактово.	3	Л.о. 1,2,3,6. Л.д. 1,2 «ДТК» Й.Баха	Письмове та усне опитування	5
2.3.	Розвиваюча частина фуги	1) слухання фуг з “ДТК” И. С. Баха (за вибором) 2) складання потактової схеми середнього розділу фуги с – moll з II тому “ДТК” И. С. Баха.	3	Л.о. 1,3,4,6 Л.д. 2,3 «ДТК» Й.Баха	Письмове та усне опитування	5
2.4	Заклучна частина фуги. Форма фуги в цілому.	1) слухання та аналіз фуг И. С. Баха з “ДТК” за схемою. 2) складання потактової схеми фуги с – moll з II тому “ДТК” в цілому	3	Л.о. 1,3,4,6 Л.д. 2,3 «ДТК» Й.Баха	Письмове та усне опитування	5
2.5	Фугетта. Фугатто. Еволюція форми фуги.	1) слухання та аналіз схем фуг Р. Щедріна. Д. Шостакович. 2) підготовка рефератів на тему “Значення поліфонії в творчості українських композиторів”, “Поліфонія в творчості	3	Л.о. 1,3,5,6. Л.д. 1,2,6. Твори Д. Шостаковича та Р. Щедріна	Письмове та усне опитування	5

		російських композиторів”.				
2.6	Поліфонічні форми та прийоми викладення в творчості зарубіжних та російських композиторів.	Описання поліфонічних прийомів в одному з прослуханих творів, висновків щодо значення поліфонічних засобів.	3	Л.о. 1,4,5,6. Л.д. 1,2,6 нотний матеріал	Письмове та усне опитування	5
2.7	Поліфонія української народної пісні та творів українських композиторів.	1) Поліфонічний аналіз програмного твору з диригування на вибір: хорової обробки української пісні із збірки М. Д. Леонтовича або інших авторів. Визначення типів багатоголосся. Види та значення підголосків. 2) Підбиття висновків щодо використання поліфонічних прийомів в творчості українських композиторів XIX-XXI ст. у взаємозв'язку із стилем та епохою. 3) Поліфонічний аналіз пісень Л.Ревуцького з циклів «Галицькі пісні» чи «Сонечко за вибором»	2	Л.о. 2,4,6,7. Л.д. 2,7. твори Л. Ревуцького, І. Шамо Л. Дичко	Письмове та усне опитування	5

VI. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Поліфонія» оцінюються за модульно-рейтинговою системою в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю подано у таблицях.

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю 8 семестр

№ з/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів за одиницю	Одиниць	Всього
1.	Відвідання лабораторних занять	1	14	14
2.	Робота на лабораторних заняттях	10	14	140
3.	Модульні контрольні роботи	25	2	50
4.	Самостійна робота	5	14	70
Всього без підсумкового контролю		274		
Всього без підсумкового контролю з урахуванням коефіцієнта		100		
7.	Екзамен	-	-	-
Підсумковий рейтинговий бал		100		

Коефіцієнт – 2,74

№ п/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
1.	Лабораторні заняття	10
2.	Модульні контрольні роботи	25
3.	Самостійна робота	5
4.	Індивідуальна навчально-дослідницька робота	30
	Підсумковий рейтинговий бал	100

У процесі оцінювання навчальних досягнень бакалаврів застосовуються такі методи:

➤ **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.

➤ **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; повідомлення, доповідь, реферат.

➤ **Комп'ютерного контролю:** тестові програми.

➤ **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Рейтин- гова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками.
B	82 – 89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75 – 81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 – 74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 – 68 балів	Достатньо – мінімальний можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35 – 59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1 – 34 балів	Незадовільний з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Модульний контроль знань бакалаврів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

У таблиці представлено розподіл балів, що присвоюються бакалаврам упродовж вивчення дисципліни «Поліфонія».

Розподіл балів, що присвоюються бакалаврам

МОДУЛІ														Модульні контрольні роботи	Залік
Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14		
16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	50	

Разом: 304 бали з урахуванням коефіцієнта

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

VII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ЗДІСНЕННЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ:

1. За джерелом інформації:
  - Словесні: пояснення, розповідь, бесіда.
  - Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
  - Практичні: вправи, слуховий аналіз, читання з аркуша.
2. За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.
3. За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.
4. За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів із книгою, виконання індивідуальних навчальних проектів, творчі завдання.

VIII. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- Опорні схеми за темами.
- Навчальні посібники.
- Робоча навчальна програма.
- Збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів.

ІХ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

а) Основна

Підручники та посібники:

1. Григорьев С., Мюллер Т. Учебник полифонии 4-е изд.-М.: Музыка, 1985.
2. Евдокимова Ю.К. Учебник полифонии: вып. 1.-М: Музыка. 2000.
3. Мюллер Т.Ф. Подифония. – М.: Музыка. 1989
4. Пясковський І.Б. Поліфонія. Навчальний посібник для вищих музичних навчальних закладів. – К.: ДМЦНЗКІМУ, 2003.
5. Скребков С.С. Учебник полифонии. 4-е изд. – М.: Музыка, 1982.
6. Способин Й.В. Музыкальная форма. Раздел «Полифонические формы». – М.: Музыка, 1972.

б) Додаткова

Посібники з поліфонічного аналізу:

1. «Музыкальная энциклопедия» - М.:Музыка.1975.
2. Мюллер Т. Полифонический анализ. Хрестоматия. – М.: 1964.
3. Пустыльник Й. Хрестоматия по канону. –М., 1987.
4. Розеншильд К. «История зарубежной музыки» I вып. – М.: Музыка, 1973
5. Симакова Н.А. Контрапункт строгого стиля и fuga: история, теория, практика. Кн.1. Контрапункт строгого стиля как художественная традиция и учебная дисциплина. М.: Музыка, 2009., Кн.2. Fuga: ее логика и поэтика. М.: Музыка. 2007.
6. Симакова Н. А. Контрапункт строгого стиля и fuga/ Хрестоматия/. М.: Музыка, 2010.
7. Соколов В. Примеры полифонический литературы для 2-4-х-голосного сольфеджио. – М.: Музгиз, 1962.
8. Цицалюк Г. Поліфонія в прикладах. – К., 1989.
9. Шреєр-Ткаченко А. «Історія української дожовтневої музики».- К., 1973.

в) Орієнтовний список творів для поліфонічного аналізу:

1. Бах Й. Дво- та триголосні інвенції Маленькі прелюдії та фуґи. «Wohltemperiertes Klavier». Органні прелюдії та фуґи. Фуґи з ораторій, меса h-moll. «Мистецтво фуґи».
2. Бетховен Л. Фуґи та сонати op. 110. Фінал сонати op. 101.
3. Бібик В. «34 прелюдії та фуґи».
4. Гайдн Й. Квартет №32 (op.№2), фінал. Квартет №35 (op.20 №5), фінал.
5. Гендель Г. Фуґи з сюїт для клавіра.
6. Глієр Р. Фуґа з квартету d-moll.
7. Глінка М. Фуґа a-moll.

8. Губаренко В. Симфонія №2, ч. 3.
9. Косенко В. Пасакалія.
10. Лассо О. Хорові твори.
11. Леонтович М. Обробки укр.. народних пісень. Хорові твори.
12. Людкевич С. «Кавказ», ч.1, «Заповіт».
13. Моцарт В. «Кугіе» з «Реквієма».
14. Мусоргський М. «Картини з виставки», «Два євреї».
15. Палестріна Д. Мадригали.
16. Ревуцький Л. Канони.
17. Скорик М. «Прелюдії та фуги», зошит 1.
18. Танєєв С. «Іоанн Дамаскін», №3.
19. Шостакович Д. «24 прелюдії та фуги», концерт для скрипки, Пасакалія.
20. Щедрін Р. «24 прелюдії та фуги».
21. Юцевич Є. Інвенції.